

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інженерної транспорту та архітектури

Кафедра будівництва та цивільної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Інженерної, транспорту та архітектури

Олександренко В.П. _____

_____ 2021р

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна **Правові основи цивільної безпеки, працезахоронної політики та охорони праці**

Освітньо-професійна програма **Охорона праці (за галузями)**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Романішина Ольга Валеріївна
Профайл викладача	http://op-bzd.khnu.km.ua/vykladachi/
Е-mail викладача(ів)	o.v.romanishina@gmail.com
Контактний телефон	0973027317
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=2792
Навчальний рік	2020-2021
Консультації	Очні: четвер, 3 пара, 4-227; онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
0	Д	1	1	6	180	68	34		34		112	-	-	-	+

Анотація дисципліни

Дисципліна «Правові основи цивільної безпеки, працезахоронної політики та охорони праці» є однією зі спеціальних дисциплін і займає провідне місце у підготовці бакалаврів зі спеціальності 263 «Цивільна безпека», за освітньо-професійною програмою «Охорона праці (за галузями)». Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити: усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

Пререквізити Вивчення студентами дисципліни «Правові основи цивільної безпеки, працезахоронної політики та охорони праці» здійснюється на першому курсі, перший семестр, паралельно з вивченням дисципліни «Вступ до спеціальності». **Кореквізити** Дисципліна є основою для дисциплін «Управління цивільною безпекою та охороною праці», «Захист в надзвичайних ситуаціях», «Аварійні та рятувальні заходи в цивільній безпеці».

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Формування системи теоретичних і прикладних знань, із правових та організаційних питань трудових відносин та законодавства з цивільної безпеки та охорони праці.

Завдання: підготовка майбутніх інспекторів з охорони праці до широкого застосування вимог законодавчих та нормативних документів з трудового права, цивільної безпеки та охорони праці.

Очікувані результати навчання.

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вміло аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, орієнтуватися в питаннях нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій; застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

Номер		Тема лекції	Тема лабораторної роботи	Тема практичного заняття	Самостійна робота студента		
г	ж				Зміст	Год.	Літ-ра
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1	Соціально-економічне значення цивільної безпеки та охорони праці. Законодавство України з цивільної безпеки та охорони праці		Правові основи міжнародного співробітництва у сфері цивільного захисту та охорони праці	Опрацювання лекційного матеріалу	6	[1], [4], [6]
2	2	Висвітлення питань з цивільної безпеки та охорони праці в Конституції України.		Регулювання трудових відносин, трудова дисципліна, норми та оплата праці	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ1	6	[10], [6], [5]
3	3	Трудове право.		Робочий час та час відпочинку. Праця жінок та неповнолітніх	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ2	6	[2], [12], [7]
4	3	Трудове право.		Розробка, укладення та виконання колективного договору (угоди)	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ3	7	[2], [12], [7]
5	4	Трудовий договір		Укладення та строки дії, підстави припинення та розірвання трудового договору.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ4,	6	[12], [2], [7]
6	4	Трудовий договір		Укладення та строки дії, підстави припинення та розірвання трудового договору.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ5,	7	[12], [2], [7]
7	5	Основні положення законодавства з		Порядок розв'язання трудових спорів.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до	7	[2], [12], [7]

		питань цивільного захисту.			ПЗ6, підготовка до КР1		
8	5	Основні положення законодавства з питань цивільного захисту.		Організація цивільної безпеки та охорони праці на підприємстві	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до КР1	7	[2], [3], [14]
9	6	Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.		Організація цивільної безпеки та охорони праці на підприємстві.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ7	6	[2], [3], [14]
10	6	Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.		Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ8	7	[4], [14]
11	7	Основні положення Закону України "Про охорону праці".		Права працівників на охорону праці та обов'язки власника з ОП	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ9	7	[11], [6]
12	7	Основні положення Закону України "Про охорону праці".		Створення та завдань Єдиної державної системи цивільного захисту.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ10	6	[11], [6]
13	8	Правові питання екологічної та пожежної безпеки		Принципи забезпечення екологічної, техногенної та пожежної безпеки	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ13, підготовка до КР2	7	[4], [3] [14]
14	8	Правові питання екологічної та пожежної безпеки		Принципи забезпечення екологічної техногенної та пожежної безпеки	Опрацювання лекційного матеріалу підготовка до КР2	6	[4], [3] [14]
15	9	Здійснення нагляду прокуратури України за дотриманням законодавства у сфері цивільної безпеки та охорони праці.		Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ11	7	[1], [8] [11]
16	10	Відповідальність за правопорушення в сфері цивільної безпеки та охорони праці.		Види, порядок та строки притягнення до відповідальності за правопорушення у сфері цивільної безпеки та охорони праці	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ12, підготовка до КР2	7	[1], [8] [11]
17	11	Правові засади запобігання і протидії корупції в Україні.		Заходи попередження та усунення наслідків корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до підсумкового контролю	7	[15], [4], [10]

Примітка:* Послідовність проведення занять визначається розкладом (може не відповідати нумерованим тижням)

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції та практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене лабораторну роботу та практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвідувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за

відповідною темою і проявляти активність. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>).

Критерії оцінювання результатів навчання.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: допуск до виконання практичного заняття здійснюється на її початку усним опитуванням кожного студента; якість виконання, набутих теоретичних знань та практичних навичок перевіряється шляхом захисту кожного практичного заняття та індивідуального завдання, згідно з робочим планом.

Оцінка, яка виставляється за лабораторну роботу, складається з таких елементів: звіт з виконання лабораторного заняття, письмове опитування по теоретичному матеріалу з теми лабораторної роботи, своєчасний захист лабораторної роботи.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів перед допуском до виконання практичного заняття, знання теоретичного матеріалу з теми, своєчасна здача практичної роботи, кількість або відсутність помилок при виконання практичної роботи.

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється двома тематичними контролями.

Кожний вид роботи оцінюється за чотирибальною шкалою. Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється як середньозважена з усіх видів робіт. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час лабораторних робіт та практичних занять, а також в дні проведення контрольних заходів. При оцінюванні студента враховуються результати поточного контролю. Кожний вид роботи оцінюється за п'ятибальною шкалою. Підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота													Підсумковий контроль		
Практичні заняття													Контроль лекційного матеріалу		Іспит
ПЗ1	ПЗ2	ПЗ3	ПЗ4	ПЗ5	ПЗ6	ПЗ7	ПЗ8	ПЗ9	ПЗ10	ПЗ11	ПЗ12	ПЗ13	КР1	КР2	
0,4													0,2		0,4

Умовні позначення: ПЗ – практичне заняття; КР – контрольна робота.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисциплін

1. Громадянство України. Конституційні права, свободи та обов'язки громадян України
2. Механізм реалізації прав, свобод та обов'язків громадян України
3. Яка різниця між поняттями «цивільна оборона» та «цивільний захист»?
4. Дати визначення поняття «Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту».

5. Законодавство України у сфері цивільного захисту.
6. Дати визначення поняття «цивільний захист».
7. Які є заходи цивільного захисту?
8. Яким документом регламентується реорганізація Міністерства надзвичайних ситуацій України та Державної інспекції техногенної безпеки України у Державну службу України з надзвичайних ситуацій?
9. Яким документом створено Державну службу України з надзвичайних ситуацій?
10. Яким документом затверджено Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій?
11. За якими основними принципами здійснюється цивільний захист?
12. Склад сил цивільного захисту. Основні завдання сил цивільного захисту.
13. Які повноваження Кабінету Міністрів України у сфері цивільного захисту?
14. Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту.
15. Яким документом регламентовано порядок проходження служби цивільного захисту?
16. Дайте визначення поняття «служба цивільного захисту».
17. Хто належить до персоналу (кадрів) органів управління та сил цивільного захисту?
18. Який день вважається днем припинення строку дії контракту?
19. Дайте визначення поняття «надзвичайна ситуація». За якими ознаками класифікують надзвичайні ситуації?
20. Які види НС ви знаєте відповідно до причин походження?
21. Які види НС ви знаєте відповідно до територіального поширення обсягів заподіяних або очікуваних збитків?
22. Підстави для оголошення окремої місцевості зоною надзвичайної екологічної
23. ситуації.
24. Що таке правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації?
25. Дати визначення поняття «реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків».
26. На якій основі може бути введений надзвичайний стан на території України?
27. Які особливості має управління пожежною безпекою як різновид державного управління?
28. Групи суб'єктів, які здійснюють управління у сфері забезпечення пожежної безпеки.
29. Повноваження Верховної Ради України у сфері забезпечення пожежної безпеки держави.
30. Розповісти про повноваження Президента України у сфері забезпечення пожежної безпеки держави.
31. Повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, як суб'єктів управління пожежною безпекою.
32. Які повноваження Кабінету Міністрів України у сфері забезпечення пожежної безпеки держави?
33. Назвіть завдання органів прокуратури України у сфері пожежної безпеки?
34. Які є групи законодавчих актів у сфері пожежної безпеки та надзвичайних ситуацій за об'єктами регулювання?
35. Які заходи захисту цивільного населення необхідно вживати згідно з міжнародними законодавчими актами?
36. Які міжнародні знаки застосовуються у системі цивільної оборони?
37. Дати визначення Кодексу України про адміністративні правопорушення.
38. Висвітлення питань з ОП в Конституції України.
39. Про Міжнародну Організацію Праці.
40. Коротка характеристика Закону України «Про охорону праці».
41. Принципи державної політики з охорони праці.
42. Охорона праці жінок, неповнолітніх та інвалідів.
43. Обов'язки власника підприємства з ОП.
44. Створення служби ОП на підприємстві.
45. Функції служби ОП.
46. Фінансування заходів з ОП.
47. Органи державного управління та нагляду за ОП.
48. Створення та принцип роботи Національної Ради з питань безпечної життєдіяльності населення.
49. Принцип роботи та функції Держпраці України.
50. Громадський контроль за ОП.
51. Права працівників на ОП під час роботи на підприємстві.
52. Основні трудові права працівників.
53. Сфера укладення колективних договорів.
54. Сторони колективного договору.
55. Зміст колективного договору.
56. Порядок укладання та строк чинності колективного договору. договору.
57. Укладення та строки дії трудового договору.
58. Підстави припинення трудового договору.
59. Розірвання трудового договору.
60. Робочий час та час відпочинку.
61. Охорона праці жінок та неповнолітніх.
62. Відповідальність за правопорушення в сфері цивільної безпеки та охорони праці.
63. Суб'єкти корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією
64. Органи, які ведуть боротьбу з корупцією. Попередження корупції.
65. Відповідальність за корупційні діяння та інші правопорушення, пов'язані з корупцією.
66. Усунення наслідків корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гогіташвілі Г.Г., Карчевські Є.Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
2. Дмитренко Ю.П. Трудове право України: підручник / Ю.П.Дмитренко. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 624 с.
3. Крук С.І., канд. пед. наук, Жакун І.І. (керівники проекту), Яріш Р.Б. (відповідальний виконавець), Ткачук П.П., Вовчук С.Г., Токарець С.П. Організація заходів цивільного захисту: методичний посібник. Тернопіль: Видавець ФОП Андрієшин В. П.: Тернопіль, 2016– 568 с.
4. Р.С. Яковчук, А.В. Саміло. Правознавство та правові основи цивільного захисту України. Навчальний посібник – Львів: ЛДУ БЖД, 2017. – 484 с.
5. Правознавство (за заг. ред. Крестовської Н.М., Кулініч О.О., Романадзе Л.Д.): підручник. – Одеса: Атлант, 2015. – 554 с.
6. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник. – Львів: Афіша, 2005. – 320 с.
7. Камлик М.І. Законодавство України про порятунок. Збірник законодавчих та нормативних актів.- К.:Атака, 2003. – 944с.
8. Охорона праці в Україні. Нормативна база/ Роїна О.М.- К.:КНТ, 2008.-544с.
9. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) [текст] навч. посіб. / А. В. Савченко – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 168 с.

Допоміжна

10. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - №30. - Ст.141.
11. Про зміни до Закону Про охорону праці: Закон України від 25 серпня 2004.
12. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р.: Відомості Верховної Ради Української РСР – 1971. – Додаток до № 50. – Ст.375.
13. Про адміністративні порушення: Закон України. – К., 1993.
14. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 р.: Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст. 458.
15. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст. 2056.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Модульний курс для денної форми навчання Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=2792>
3. Електронна бібліотека університету . Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.
4. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.

Розробник _____ к.т.н., доц. Романішина О. В.

Погоджено:

Гарант ОП _____ к.т.н., доц. Паршенко К.А..

Зав.каф. БЦБ _____ д.т.н., проф. Калда Г.С.

